

КАМ'ЯНСЬКИЙ
ФАХОВИЙ МУЗИЧНИЙ КОЛЕДЖ
імені Мирослава Скорика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Музичний фольклор в регіональному аспекті»

Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Вибіркова чи нормативна частина	Нормативна (обов'язкова) дисципліна
На якому курсі (семестрі) вивчається	II курс (4 семестр)
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	3 кредитів ЄКТС – 90 годин лекційні – 32 години практичні – 10 годин. самостійні – 48 годин.
Мова викладання	Українська
Інформація про викладача / викладачів	 ПІБ викладача: Солодовник Тамара Михайлівна E-mail: solodovniktoma@gmail.com
Що буде вивчатися (предмет навчання)	“Музичний фольклор в регіональному аспекті” – обов'язковий освітній компонент, що формує спеціальні компетенції та одна зі дисциплін музично - теоретичного циклу, яка становить важливу складову професійної підготовки здобувачів освіти і входить до циклу підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності "Музичне мистецтво". Специфіка дисципліни передбачає вивчення як основних жанрів

	<p>української народної музики, так і елементу Козацькі пісні Дніпропетровщини в народному середовищі і в історичному розвитку. Мета дисципліни - прищепити здобувачам освіти любов і повагу до української народної культури, сприяти оволодінню навичками загального фольклористичного аналізу, сформувати професійний підхід до збирання, вивчення й пропаганди національного фольклору України, в тому числі і Дніпропетровського регіону. В процесі навчання передбачається широке ознайомлення з фольклорним музичним матеріалом, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вивчення фольклорної музичної спадщини, в тому числі і Дніпропетровського регіону- елемент Козацькі пісні Дніпропетровщини - на матеріалі пісенних збірок; • використання “живого” звучання народних пісень та козацьких пісень у виконанні етногурту «Співаночки» Кам’янського фахового музичного коледжу; • виконання студентами козацьких і інших народних пісень напам’ять, по нотах, сольно і багатоголосно; • демонстрація аудіо і відеозаписів з матеріалів архіву кабінету фольклору; • уявлення про традиції побутування козацьких пісень та інших фольклорних жанрів, сучасне побутування пісень (фольклорна практика); • знання й визначення “на слух” певного обсягу автентичних зразків народної музики різноманітних жанрів з різних регіонів, зокрема Дніпропетровського
<p>Чому це цікаво / потрібно вивчати (мета)</p>	<p>Специфіка предмету передбачає не тільки вивчення основних жанрів української народної музики, в тому числі і козацьких пісень Дніпропетровщини, формування у здобувачів освіти любові і поваги до української народної культури загалом і до регіональної зокрема, а і</p> <ul style="list-style-type: none"> • поглиблення знань у сфері музичного фольклору та професійну орієнтацію в основних жанрах і виконавських стилях народної музики; • усвідомлення найбільш типових явищ музичного фольклору в його багатогранності (зміст, функції, структура);

	<ul style="list-style-type: none"> • практичне ознайомлення з автентичними зразками українського музичного фольклору різних регіонів, в тому числі і Дніпропетровського регіону; • накопичення певного досвіду інтонаційного відтворення народних пісень різних жанрів (бажано у відповідній виконавській манері); • вміння практично застосовувати набуті знання; • засвоєння певних навичок фольклористичного аналізу; • поглиблення уявлень про жанри і форми, формування творчого мислення. • вивчення козацької спадщини Дніпропетровщини і популяризація козацького епосу. • збереження культурно- історичної спадщини поколінь. <p>Наявність різних розділів у дисципліні «Музичний фольклор», таких як навчальний, історіографічний, етнографічний, проблемно-дослідницький, забезпечує використання широкого спектру міжпредметних зв'язків, що уможливорює більш повне комплексне викладання курсу, поглиблює рівень засвоєння матеріалу.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>В результаті вивчення дисципліни «Музичний фольклор в регіональному аспекті» студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоретичний матеріал в обсязі тем, передбачених навчальним планом; • певну кількість музичних прикладів до кожної теми; • види і жанри народної музики, види і жанри козацьких пісень, їх жанрову класифікацію; • народні виконавські стилі, типи народного багатоголосся; • народні музичні інструменти; • загальні принципи фольклористичного аналізу; • історію становлення та розвитку козацтва Придніпров'я; • звичаї та обряди козацького побуту; <p>та вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначити жанр народної або козацької пісні, окреслити її музично – стилістичні особливості; • аргументувати власне емоційно-естетичне ставлення щодо значущості музичних творів народного мистецтва;

	<ul style="list-style-type: none"> • осмислити зміст народних і козацьких пісень як засіб відображення життєвих явищ і процесів; • аналізувати та інтерпретувати народні і козацькі пісні; • осмислити комплексну взаємодію виражальних засобів у формуванні художніх образів козацького пісенного матеріалу; • оцінити взаємодію музики і тексту; • орієнтуватися в музичних особливостях козацьких та інших українських народних пісень ; • грамотно виконувати їх на певному професійному рівні.
<p>Структура курсу</p>	<p>Розділ I. Вступ. Поняття “Народна творчість та її особливості”. Історія козацтва Дніпропетровщини.</p> <p>Тема 1. Сучасний пісенно-творчий процес. Проблеми збереження фольклору в сучасному світі. Проект «Елемент Козацькі пісні Дніпропетровщини» - нематеріальна культурна спадщина людства.</p> <p>Тема 2. Специфічні ознаки і жанрова класифікація музичного фольклору. Музичне мистецтво козащини Дніпропетровського регіону.</p> <p>Розділ II. Обрядовий фольклор. Пісенна творчість українського козацтва.</p> <p>Тема 1. Загальне поняття. Календарно-обрядові наспіви.</p> <p>Тема 2. Класифікація календарних пісень за порами року (колядки, щедрівки, веснянки, русальні, купальські, петрівчані, жнивні).</p> <p>Тема 3. Родинно-обрядові жанри. Загальне поняття.</p> <p>Тема 4. Родинні та хрестинні пісні. Колискові.</p> <p>Тема 5. Весільні пісні та обряди.</p> <p>Тема 6. Голосіння та плачі. Козацькі плачі.</p> <p>Тема 7. Окремі види обрядового фольклору. Трудові пісні.</p> <p>Тема 8. Дитячий фольклор.</p> <p>Розділ III Необрядовий фольклор.</p> <p>Тема 1. Епос. Традиційна культура Київської Русі. Епос в козацьких піснях Дніпропетровщини.</p> <p>Тема 2. Кобзарсько-лірницька традиція. Українські народні думи.</p> <p>Тема 3. Історичні пісні. Козацькі історичні пісні.</p> <p>Тема 4. Ліро-епічні жанри. Балади. Співанки – хроніки (новини).</p>

	<p>Розділ IV. Українські народні музичні інструменти. Народна інструментальна музика в Україні. Козацькі пісні дніпропетровщини-естафета поколінь.</p>
<p>Види контролю та критерії оцінювання</p>	<p>Здобувачі освіти повинні засвоїти теоретичний матеріал дисципліни в обсязі тем, передбачених навчальною програмою, володіти фольклористичною термінологією, а також знати певну кількість музичних прикладів до кожної теми.</p> <p>Студенти мають навчитися складати конспект з курсу “Музичний фольклор в регіональному аспекті”, мати загальне уявлення про основні дослідження сучасної фольклористики в межах тематичного курсу. На основі здобутих теоретичних знань повинні засвоїти певні навички фольклористичного аналізу: вміти визначити жанр народної пісні, окреслити її музично-стилістичні особливості та узагальнити типові ознаки відповідних жанрів музичного фольклору. Здобувачам освіти необхідно набути певних навичок практичного застосовувати набутих знань і втілення народно - пісенного матеріалу, а саме: орієнтуватися в музичних особливостях українських народних пісень та грамотно виконувати їх на певному професійному рівні.</p> <p>В результаті вивчення дисципліни “Музичний фольклор в регіональному аспекті”, окрім фахових компетенцій, у здобувачів освіти повинні сформуватись наступні загальні компетенції:</p> <ul style="list-style-type: none"> • формування логічного мислення; • вміння практично застосовувати набуті знання в професійній діяльності; • здатність оперувати професійною термінологією у сфері фахової діяльності; • здатність усвідомлювати взаємозв’язки та взаємозалежності між усіма елементами теоретичних та практичних знань музичного мистецтва. <p>Види семестрового контролю.</p> <p>Періодичний (поточний) контроль: тематичне опитування – усне та письмове (фронтальне, групове, індивідуальне, комбіноване, тести); музичні вікторини (письмові та усні); творчі завдання – написання та захист рефератів, доповідей, підготовка творчо-аналітичних завдань; відтворення головних музичних тем (гра, спів, розпізнавання за допомогою</p>

внутрішнього слуху фрагментів нотного тексту музичних творів).

Підсумковий контроль: диференційований залік. Залік може проводитись як в усній, так і в письмовій формі. Залікову оцінку здобувачі освіти отримують на останньому аудиторному занятті. Залікова оцінка складається з теоретичної частини (усна відповідь) та практичної роботи (музична вікторина) за обсягом семестрового програмового матеріалу дисципліни. Також залікова оцінка залежить від відвідуваності та успішності здобувачів освіти протягом семестру. Особливо старанні здобувачі освіти можуть автоматично отримати залікову оцінку.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з підсумкового контролю (за 12-ти бальною шкалою):

«12» - здобувач освіти повністю опрацював програму за семестр та значну кількість літератури; має свідомі знання тематичного та музичного матеріалу, високий рівень художнього мислення, світосприйняття та світовідчуття, вільно використовує спеціальну музичну термінологію в роздумах, висновках та узагальненнях. Самостійно використовує набуті знання, вміння та здібності в музичній діяльності.

«11» - здобувач освіти повністю опрацював програму за семестр та значну кількість літератури; виявляє системні знання та розуміння стилістики фольклорних творів, виразно відтворює та володіє музичним матеріалом у межах програми, виявляє здатність узагальнювати, сприймати український фольклор в асоціації з творами інших видів мистецтв та життєвими явищами.

«10» - здобувач освіти повністю опрацював програму за семестр та значну кількість літератури, виявляє вільне володіння теоретичним і музичним матеріалом, навички творчого мислення в аналізі музичного твору і тематизму, може застосувати набуті знання та навички у порівнянні творів та стилів фольклору. Допущені неточності у формулюваннях може виправляти самостійно.

«9» - здобувач освіти повністю опрацював програму за семестр, виявляє глибоке засвоєння тематичного та музичного матеріалу, опрацював достатню кількість літератури, але допускає несуттєві неточності у

використанні спеціальної музичної термінології, які потребують коригування.

«8» - здобувач освіти повністю опрацював програму за семестр та деяку кількість літератури, засвоїв навчальний матеріал, досить повно аналізує художньо-образний зміст твору, але не чітко формулює власні думки та має стандартне мислення, йому бракує власних узагальнень, асоціацій, висновків.

«7» - здобувач освіти повністю опрацював програму за семестр та деяку кількість літератури, але засвоїв навчальний матеріал недостатньо повно; виявляє навички цілісного аналізу музичного твору, його жанрових особливостей, але допускає термінологічні помилки, йому бракує індивідуального ставлення та творчого осмислення твору.

«6» - здобувач освіти засвоїв 50% навчального матеріалу, виявляє поверхове розуміння стилістики творів, не завжди послідовно і логічно характеризує музичні твори, його розповідь потребує уточнень, не завжди вміє самостійно зробити аналіз музичного твору, є труднощі в обґрунтуванні власних думок.

«5» - здобувач освіти виконав 50% навчального матеріалу, виявляє недостатнє знання музичної термінології, допускається певних технічних помилок, словниковий запас небагатий; володіє навичками та вміннями, які мають змогу проаналізувати лише окремі фольклорні твори, але не виявляє розуміння стилістики творів та здатності до їх порівняння.

«4» - здобувач освіти в дуже обмеженому обсязі знає навчальний матеріал (теоретичний і музичний); виявляє елементарні навички аналізу фольклорного твору та знання музичної термінології, має здатність лише до репродуктивного мислення. Припускається помилок у знанні та відтворенні музичного матеріалу, демонструє бідний словниковий запас.

«3», «2», «1» - здобувач освіти частково, або зовсім не засвоїв навчальний матеріал, застосовує обмежений термінологічний словниковий запас, виявляє відсутність навичок цілісного аналізу музичного твору та незнання музичної термінології, демонструє недостатньо сформоване творче мислення, не може відповісти на поставлені запитання, не вміє висловити власну думку; мало відвідував заняття.

	<p>Бали «3», «2», «1» - не являються показниками академічної успішності здобувача освіти та потребують перездачі.</p>
<p>Список інформаційних джерел</p>	<p>Українські народні думи : у 5 т. Т. 2 : Думи XVI–XVII століть / [голов. ред. Г. Скрипник] ; ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. Київ, 2019.</p> <p>Сучасні аспекти дослідження міжетнічних зв'язків у фольклорі : колективна монографія / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2019</p> <p>Лісняк Інна. Академічне бандурне мистецтво України кінця XX - початку XXI століття / [го-лов. ред. Г. Скрипник]. Київ : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2019.</p> <p>Вархол Й. Календарна та сімейна обрядовість українців / Йосиф Вархол ; [голов. ред. Г. Скрипник]; ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. Київ, 2019</p> <p>Хай М. Микола Будник і кобзарство. 2-ге оновлене та доповнене / М. Хай ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського - Львів : Видавництво «Астролябія», 2020</p> <p>Коломийчук О. Календарна обрядовість українців Бойківщини: осінньо-зимовий цикл (кінець XIX - 30-ті рр. XX ст.) монографія. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022</p> <p>Мушкетик Л. Г. Моральний канон української традиційної культури: за фольклорними джерелами. Київ-Кам'янець-Подільський: ТОВ "Друкарня "Рута", 2022</p> <p>Вархол Й. Календарна та сімейна обрядовість українців Словаччини / Йосиф Вархол ; [голов. ред. Г. Скрипник]; ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. Київ, 2019</p> <p>https://folklore-archive.org.ua/ Електронний архів українського фольклору [Електронний ресурс] / Лабораторія фольклористичних досліджень. – URL: https://folklore-archive.org.ua/</p> <p>https://folklore-archive.org.ua/ Електронний архів українського фольклору [Електронний ресурс] / Лабораторія фольклористичних досліджень. – URL: https://folklore-archive.org.ua/</p>